

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

" 25 " червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНСАМБЛЬ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Труба», «Валторна», «Тромбон», «Туба»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.4.2)
Загальний обсяг	8 кредитів ЄКТС (240 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	3-8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Ансамбль» для мідних духових інструментів профілізацій : «Труба», «Валторна», «Тромбон» і «Туба» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

Савельєв Олександр Євгенович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

Завідувач кафедри духових та ударних інструментів,
доктор мистецтвознавства, професор
А. Я. Карп'як

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-духовиків, що володіють специфікою ансамблевого музикування.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри у складі ансамблю та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК16.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчो-виконавській діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК4. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК5. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК9. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК10. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК11. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК12. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК13. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК16. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК17. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

PH1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.

PH2. Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

PH3. Демонструвати різні методи удосконалення творчо-виконавської діяльності.

PH4. Аналізувати музичні твори з виокремлення їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

PH5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

PH8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

PH10. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

PH11. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

PH12. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

PH13. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

PH14. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами					
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	II курс		III курс		IV курс	
						Всього	у тому числі:			Семестри					
	лекційні	індивідуальні	практичні				3	4		5	6	7	8		
	Кількість тижнів в семестрі														
	15 пр.	15 см.	15 пр.		15 см.	15 пр.	15 см.								
Ансамбль	3-7	8	8	8	240	90		90	150	1	1	1	1	1	1

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

С	Е	к	р	е	Кількість годин
---	---	---	---	---	-----------------

КУРС			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота
				Всього	у тому числі:		
					лекційні	індивідуальні	
I							
II		3	90	30		30	60
	3	1,5	45	15		15	30
	4	1,5	45	15		15	30
III		3	90	30		30	60
	5	1,5	45	15		15	30
	6	1,5	45	15		15	30
IV		2	60	30		30	30
	7	1	30	15		15	15
	8	1	30	15		15	15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
3 семестр			
Змістовий модуль 1. Класичний			
1	Тема 1	Читання з аркуша	7
2	Тема 2	Циклічний твір великої форми (бажано композитора XVIIIст.)	8
	Разом		15
4 семестр			
Змістовий модуль 2. Дуети			
3	Тема 3	Два твори для двох виконавців	8
4	Тема 4	Твір циклічної форми	7
	Разом		15
5 семестр			
Змістовий модуль 3.			
5	Тема 5	Твір середньої або малої форми (бажано українського композитора)	7
6	Тема 6	Тричастинивеликоїформи для квартету	8
	Разом		15
6 семестр			
Змістовий модуль 4.			

7	Тема 7	Знайомство з творами сучасних композиторів	8
8	Тема 8	Циклічний твір великої форми	7
	Разом		15
7 семестр			
Змістовий модуль 5. Кваліфікаційний			
11	Тема 11	Ансамблеві труднощі	7
12	Тема 12	Циклічний твір великої форми	8
	Разом		15
8 семестр			
Змістовий модуль 8. Дипломний			
13	Тема 13	Циклічний твір великої форми (повністю)	7
14	Тема 14	Сценічні виступи	8
	Разом		15
	Всього годин		90

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
3 семестр			
Змістовий модуль 3.			
1	Тема 1	Вивчення зразків ансамблевих труднощів	15
2		Підготовка до підсумкового контролю	15
4 семестр			
Змістовий модуль 4.			
3	Тема 3	Підготовка до виконання концертної програми	15
4		Підготовка до підсумкового контролю	15
5 семестр			
Змістовий модуль 5. Експериментальний			
5	Тема 5	Опанування базовими навичками виконання сучасного репертуару	15
6		Підготовка до підсумкового контролю	15
6 семестр			
Змістовий модуль 6.			
7	Тема 7	Розвиток вміння виконувати масштабні ансамблеві композиції за участі фортепіано	15
8		Підготовка до підсумкового контролю	15
7 семестр			
Змістовий модуль 7. Кваліфікаційний			
9	Тема 9	Початок праці над дипломною програмою	8

10	Підготовка до підсумкового контролю		7
8 семестр			
Змістовий модуль 8. Дипломний			
15	Тема 11	Завершення праці над дипломною програмою	8
16	Підготовка до підсумкового контролю		7
	Всього годин		150

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку,

розуміється обдарованість виконавця. Під “об’єктивним” – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це “художнє враження”, яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100)– найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам’ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).
Середня працездатність.

НезадовільноFX (35-59) – незадовільне художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

НезадовільноF (0-34) – незадовільне художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Романовський В. Виконавство на духових інструментах в сучасних умовах – 2017.
2. Слупський В. В. Становлення та розвиток ансамблю мідних духових інструментів від витоків до кінця XVII ст. – 2009.
3. Старко В. Г. Специфіка роботи педагога духового камерного ансамблю – 2010.
4. Вакалюк П. В. Український художньо-дидактичний репертуар для труби – 2012.
5. Григор'єв Г. М. Робота з ансамблями музичних інструментів духового оркестру.
6. Бодак Я. А., Соловей Л. М. Українська та зарубіжна музичні літератури. Навчальний посібник.
7. Лостко В. Б. Історичні виміри виконавства на мідних духових.
8. Горбаль Я.М., Горбаль В.Я. Методика проведення індивідуальних занять з гри на духових та ударних інструментах: Навчально-методичний посібник. - Львів: Посвіт, 2019. - 76с. ISBN 978-617-7835-36-2
9. Громченко В.В. Духове соло в європейській академічній композиторській та виконавській творчості 20 - початку 21 ст. (тенденції розвитку, специфіка, систематика): монографія. Київ - Дніпро: ЛІРА, 2020. - 304с. ISBN 978-966-981-349-7

10. Історія становлення та перспектив розвитку духової музики в контексті національної культури України та зарубіжжя. – Збірник наукових праць/Упорядник С. Д. Цюлюпа. – Випуск 13. – Рівне, РДГУ: «Волинські обереги», 2021. – 180с.

Рекомендована література.

БАЗОВА

Орієнтовний семестровий програмний репертуар
дисципліни «Ансамблю мідних духових»

2 курс (III–IV семестри)

Ансамблі для двох виконавців

- Блажевич В. Концертні дуети для двох тромбонів
Вівальді А. Концерт для двох віолончелей соль-мінор для двох
тромбонів
Раков М. 5 п'єс для двох тромбонів
Блюм О. 12 дуетів для двох тромбонів
Гендель Г. Ф. Дуети для двох тромбонів

Ансамблі для трьох виконавців

- Лідл В. Святковий табір для двох труб та тромбона
Бердєєв М. Три п'єси для трьох труб
Мезо І. Варіації для трьох труб
Щолоков В. Терцет для трьох труб
Альтенбург І. Полонез для трьох труб
Гендель Г. Ф. Фугетта для трьох труб
Арне Тріо соната №4 для трьох тромбонів

3 курс (V–VI семестри)

Ансамблі для двох виконавців

- Блажевич В. Концертні дуети для двох тромбонів
Вівальді А. Концерт для двох віолончелей соль-мінор для двох
тромбонів
Раков М. 5 п'єс для двох тромбонів
Блюм О. 12 дуетів для двох тромбонів
Гендель Г. Ф. Дуети для двох тромбонів

Ансамблі для трьох виконавців

Шрамко І. Веснянка для трьох тромбонів
Мюллер Ф. Шість тріо для трьох тромбонів
Пуленк К. Ф. Соната для труби, валторни, тромбона
Кореллі А. Тріо соната для трьох тромбонів
Томазі А. Сюїта для трьох труб
Іршаї Є. Хромаючі тромбони для трьох тромбонів
Іршаї Є. Легенда для трьох тромбонів
Мурзін В. Експромт для двох тромбонів і труби

Ансамблі для чотирьох виконавців

Тібор Г. Інтродукція, тема з варіаціями для чотирьох тромбонів
Варгнер Р. Хор пілігримів для чотирьох тромбонів
Пакінс Ф. Полька «Зелений ліс» для чотирьох тромбонів
Щолоков В. Прелюдія для чотирьох труб
Джербашян С. Гумореска для чотирьох тромбонів
Шостакович Д. Дві прелюдії для чотирьох тромбонів
Черепнін Н. Старовинна німецька пісня для чотирьох валторн
Глазунов А. Анданте для двох труб та двох тромбонів
Моцарт В. Фуга для двох труб та двох тромбонів

4 курс (VII-VIII семестри)

Ансамблі для 2–5 або більше виконавців

Бах Й. Фуга для двох труб та двох тромбонів
Пецеліус Й. Інтрада для двох труб та трьох тромбонів
Сен-Санс Каміль Зимова серенада для трьох тромбонів та труби
Елінгтрон Д. Ти починаєш мені подобатись обр. Філіпов Є. для чотирьох тромбонів
Любовський Л. Триптих для чотирьох тромбонів, ударних та фортепіано
Зверев В. Сюїта для двох труб, валторни та двох тромбонів
Тсонтакіс Г. Hansel для двох труб, валторни, тромбона та труби
Богар І. 12 варіацій для трьох труб, тромбона та труби
Шпір Д. Соната для чотирьох тромбонів
Боцца Є. Прелюд для чотирьох тромбонів
Перре М. Quatuor для чотирьох тромбонів
Облов О. Сцени з народного життя для двох труб, валторни, тромбона та труби
Боцца І. три п'єси для чотирьох тромбонів
Дітеріх М. Восьминіг для чотирьох тромбонів
Раухвергер М. Квартет – сюїта для двох труб, тромбона та труби
Боярський А. Діалоги для чотирьох тромбонів
Дума Л. Квартет для чотирьох валторн
Глазунов А. Анданте для двох труб та двох тромбонів
Гайде Г. Сюїта для чотирьох тромбонів

Бутрі Р. Чотири п'єси для чотирьох тромбонів
Струков В. Квартет для чотирьох туб
Бетховен Л. Три п'єси для чотирьох тромбонів

ДОПОМІЖНА

Під час проходження дисципліни «Ансамблю мідних духових»
рекомендується читання творів з листа:

Групові соло

ДінікуДж. Хорастакато для чотирьох труб

Богар І. Арія і рондо для трьох труб, двох тромбонів та туби

Сухих О. Реквієм для чотирьох тромбонів

Вівальді А. Концерт ля-мінор для чотирьох тромбонів